

עדות הרב אשרמן 21.9.05

שמי הרב אריק אשרמן ואני משמש כמנכ"ל עמותת שומרי משפט – רבנים למען זכויות האדם, העוסקת בין היתר בנושא המאבק בהריסת בתים של פלשתינים על רקע אי יכולת להשיג התרים משנת 1997. שומרי משפט היא עמותה של רבנים הפועלת למען זכויותיהם של יהודים וערבים אזרחי מדינת ישראל, פלשתינאים ועובדים זרים כאחד. זכינו בפרס יו"ר הכנסת בשנת תשנ"ג עבור תרומותינו לחברה הישראלית.

מאז שנקבע מושב בית המשפט לעשרת ימי תשובה, מהדהדות בראשי המילים שנאמר רגע לפני תפילת כל נדרי – "בישיבה של מעלה ובישיבה שלמטה – על דעת המקום ועל דעת הקהל – אנו מתירין להתפלל עם העבריינים." אני ער למשמעות העובדה שאני נשפט היום הן בישיבת של מעלה והן בישיבה של מטה, ושלב המחלוקת במשפט זה הוא מי הם העבריינים: שי, עומר ואנוכי, העומדים היום למשפט, או קובעי מדיניות הריסות הבתים במדינת ישראל. אבל יותר מכל, אני ער לכך שעל פי המסורת היהודית אין לנו הזכות לבקש מהקב"ה לשפוט אותנו ברחמים בישיבה של מעלה עד שאנו עושים צדק בישיבות של מטה. בתנ"ך משפט וצדקה הן מילים נרדפות – אבל לא תמיד בעולם שלנו. אני עומד למשפט בפני הישיבה של מטה, בשם כל קורבנות ההריסות שאינם עמנו היום, ומאמינים ביכולתך לאחד צדק ומשפט.

לא באתי לעיסאווייה ב- 7.4.03 ולבית חנינא ב- 26.6.03 כ'דף חלק', כמי שאין לו היכרות עם הנושא. מאז 1997 חוויתי הרבה חוויות הקשורות להריסת בתים של אנשים חפים מפשע. לא אטריח את בית המשפט בחזרה על הנקודות שהגשנו בכתב, אבל אסתפק באמירה שבאתי למקומות הללו לאחר שראיתי באופן כה ברור את גודל העוול, לאחר שפעלתי נגד המדיניות בבתי משפט, בבתי כנסת ובקהילה הבין לאומית, לאחר שהשגנו הסכמה רחבה בארץ ובעולם שמדיניות ההריסות היא פסולה וכתוצאה מכך ירדה כמות ההריסות כמעט לאפס בשטח C בין ספטמבר 1998 ובין יוני 2001, והייתה ירידה ניכרת גם בירושלים. בשנים אלו בתי המשפט נהגו לא לבטל צווי הריסה, אלא לתת אורכה לאחר אורכה על מנת לאפשר השגת התרים, ונאמר לנו ע"י סגן שר הביטחון דאז, אפרים סנה, שהמדיניות הבלתי רשמית היא לא להרוס בתים אלא במקרים שהבניה היא בביורר 'סטירת לחי' לשלטון החוק במדינת ישראל. בנוסף, היה לחץ מהממשלה על עיריית ים-ההפסיק את ההריסות. לצערי, חוויתי גם את המהפך במדיניות ובחזרה לשנות שיא של הריסות בשנים האחרונות. הגעתי לעיסאווייה ולבית חנינא במועדים הנ"ל כאשר בתודעה שלי חקוק המספר ההולך וגדל של הריסות בתים, בהן מפקחי ההריסה ידעו שיש צו עיכוב של בית המשפט בדרך ומיהרו להרוס את הבית או שבעלי הבית היו מנועים מלמסור אותו מסיבות אישיות. כך היה בצור בהר למשל, כאשר עו"ד סולן הודיע לעירייה ולמשטרה שהוא השיג צו עיכוב. ירון, האחראי בשטח, סירב לקבל את הצו באופן מלפוני או מעורך הדין, או ממשרדו, או אפילו בהודעה מקצין המשטרה בשטח. כאשר הצו הגיע, ירון הזמין את מהנדס העיר להכריז כי המבנה כבר מסוכן ושחייבים לסיים את ההריסה.

אם כן, לא הגעתי לאותם האירועים עם הרבה אמונה שהמעונינים בהריסות מקפידים לפעול אפילו לפי החוק הישראלי-בוודאי לא על החוק הבין לאומי או על פי התורה שאני כרב התחייבתי לשמור עליה.

אני חייב לומר, שעד כמה שחשבתי שידעתי על מדיניות ההריסות לפני האירועים בגנים אנו עומדים כאן היום, גם אני הופתעתי כאשר התכונתי למשפט זה – כאשר כתוב בפרוטוקול שחור על גבי לבן שהמדיניות היא לצבוע מקומות בבעלות פלשתינית בירוק עד שניתן להפקיע אותם ולבנות שכונות יהודיות.

יותר מכל, הגנתי לאותם אירועים כאשר בלבי כל המשפחות שבשמן אני גם עומד בפניך – המשפחות שסבלו וסובלות כתוצאה ממדיניות ההריסות. נשאתי בלבי את המבטים של הילדים שיצאו מבתיהם בשועפט בבוקר, שעה שחזרו מבית הספר וגילו את עולמם ההרוס – אולי עם צעצוע או ספר שמגיח מההריסות. נשאתי בלבי את המשפחות העומדות על סף גירושין כתוצאה מהמתחים הנובעים מחיים ללא קורת גג – את הילדים של משפחת שוואמרה, או שמסנה, ורבים נוספים שקמים עם סיוטים בלילות, שחזרו להרטיב בלילות מחשש ללכת לבד לשירותים, שמתמוטטים מחד כאשר רואים חייל ישראלי והפכו מתלמידים מצטיינים לכאלו שמתקשים ללמוד. נשאתי בלבי את מבטיהן של משפחות היושבות על מזוודות ארוזות ומחכות לדחפורים, את הגברים הפורצים בבכי ואת כל העשרות – אולי מאות משפחות שהייתי אצלן לפני, אחרי או תוך כדי הריסת בתיהן.

את משפחת דערי הכרתי לפחות שנה לפני ההריסה, כחלק מפרויקט שאנו מקיימים בהכנת פרופילים של משפחות שבתיהן נמצאים בסכנת הריסה. עקבנו אחרי ההליכים המשפטיים שלהם וידענו שלכפר עיסאווייה היו כ-1200 דונם לפני 1967 והיום נותרים להם כ-666 דונמים בלבד. מזה מותר לבנות על כ-400 דונם (יש טוענים שהרבה פחות) והשאר הוגדר כשטח ירוק, נוף פתוח ולצורך שימוש צבאי. כ-80% מהשטח עליו מותר לבנות כבר בנוי. באזור בו עמד ביתה של משפחת דערי, אותו בנה אחד מוסא דערי עבור שני בניו, אין שום סיכוי לקבל היתר בנייה, מפני שהוא נמצא מחוץ לתוכנית המיתאר. יש סיכוי טוב שמאמצייהם של תושבי עיסאווייה לקבל אישור לתוכנית חדשה מכספם שלהם (דבר שהמדינה ממנת בשכונות יהודיות) יניבו פירות והתוכנית תתוקן – אבל זה יהיה מאוחר מדי עבור אחד מוסא מאחר ויש לו נכות ואינו יכול לעבוד. לעולם הוא לא ירוויח את הכסף הדרוש על מנת לבנות מחדש את ביתו לאחר ההריסה.

למשפחת מאסוודה מכתב מהעירייה המעיד על כך שניתן לבנות על אדמותיהם לאחר שיבוצע איחוד וחלוקה של הקרקע (פרצלציה). השלמונות אינם נוקטים שום צעד על מנת לקדם את האיחוד והחלוקה הזאת, לכן יש כ-1,000 דונם בבית חנינא שבפועל אי אפשר לבנות עליהם. גם כאן, אם זה ישתנה מחר, זה לא יעזור למשפחת מאסוודה שכבר שוקלת למכור את המגרש שלה בשל חובותיה.

החלטתך שאי אפשר למעון "הגנה מן הצדק", כאשר אין לנו נגיעה ישירה לעניין תמוהה בעיני.

בשבוע בו פתחנו את המשפט, בינואר, ציינו את יום הולדתו של מרטין לותר קינג, אשר כתב שאי צדק אי שם מאיים על הצדק בכל מקום.

ידידו, אחד מגדולי מנהיגי יהדות ארה"ב הרב אברהם יהושע השל (שציינו באותו שבוע את יום פטירתו לפי לוח העברי ויום הולדתו לפי הלוח הלועזי) מען שבחברה דמוקרטית יש קומץ של אשמים, אבל כולנו אחראים.

אני תקווה שתצא מבית משפט זה בשורה לאחדות המשפט והצדק. בסופו של יום, הכל ביד היוצר היושב בישיבה של מעלה, אבל כאן בישיבה של מטה - החלטה זו היא בידך, כבוד השופטת.

Rabbis for Human Rights

42 gaza road, jerusalem, israel 92384

tel. +972.2.563.7731, fax. +972.2.566.2815, mobile +972.50.560.7034

e-mail info@rhr.israel.net <http://www.rhr.israel.net>